

Polku talvien pelastamiseen

VAIKUTA POLITIIKKAAN

Jotta talvet voidaan pelastaa, koko yhteiskuntaa täytyy muuttaa. Käytä äänioikeuttasi ja äänestä vain ehdokkaita, jotka pitävät ympäristömme puolta. Kerro, että he menettävät äänesi, elleivät aja riittävän kunnianhimoista ilmastopoliittikkaa.

OLE ÄÄNESSÄ

Puhu ilmastonmuutoksesta ystäville, perheellesi ja työtovereillesi sekä sosiaalisen median verkostoissasi. Ilmastoaktivismia ei ole ilman aktiiveja.

OPISEKELE

Lue ilmastonmuutoksesta netistä, kirjoista sekä luotettavista tiedotusvälineistä ja kerro oppimastasi muille.

ELÄ YKSINKERTAISEMMIN

Vähennä kulutustasi, älä osta mitään turhaa, käytä tavaroita uudelleen ja pidempään sekä kierrätä se mitä et enää tarvitse.

SYÖ ILMASTOYSTÄVÄLLISESTI

Syö kasvispainotteisesti ja vältä eläinperäisiä tuotteita, älä heitä ruokaa roskeen ja suosi vastuullisesti tuotettuja elintarvikkeita.

MATKUSTA FIKSUMMIN

Matkusta lähelle, suosi joukkoliikennettä, valitse juna lentämisen sijaan ja jos lennät ole kohteessa kerralla pidempään.

ÄÄNESTÄ LOMPAKOLLASI

Suosi yrityksiä, joiden tuotteet ja toimintatavat ovat ympäristöystävällisiä ja joille ympäristöstä huolehtiminen on etusijalla.

Piia Ratava: Pienet lipsumiset ilmastoviisaasta ruoasta eivät sulata laskettelurinteitä

Kirjoittaja Piia Ratava on POWin hallituksen jäsen, joka työskentelee Ilmastoviisasta ruokaa lapsille ja nuorille -hankkeessa, ympäristökasvattajana sekä eräoppaana Metsäkkö-yrityksessään Kuopion seudulla.

Yksi helpoimmista ja vaikuttavimmista mutta samalla vaikeimmista ilmastotoimista on tunteita herättävä ruokakysymys. Suomalaisen sekaruokailijan ilmastovaikutuksia voi pienentää jopa 40 prosenttia muuttamalla ruokavaliota kasvisvoittoisemmaksi, mutta edelleen tämä siirtyä kohtaa Suomessa vahvaa vastustusta. Pieni lapsi on taitava pyörittelämään vanhempiaan ruokailutilanteissa, ja vielä aikuisinakin me herkästi poljemme jalkaa, jos emme itse saa päättää, mitä suuhumme laitamme.

Työssäni Ilmastoviisasta ruokaa lapsille ja nuorille -hankkeessa pääsen vaikuttamaan aitiopaikalta muun muassa lasten ja nuorten ruokailuun ja siihen, miten vaikkapa palkokasveja tuodaan takaisin koulujen ja päiväkotien ruokalistoilta.

Suurin muutos olisi kuitenkin tapahtuttava lasten ja nuorten kotien asenteissa. Se, että kouluissa saa maistella erilaisia ilmastoystävällisiä ruokia, on rikkaus, jota monessa muussa valtiossa ei mahdollisteta. Silti moni nuori ja vanhempi vastustaa esimer-

kiksi viikottaista kasvisruokapäivää mitä moninaisempiin syihin vedoten. Aikuisilla vastustusta aiheuttavat kasvisruoan lisäksi meille tärkeät aamun-avauseliisiirimme ja perjantai-illan lohtulevyt, joiden tuotanto on kuitenkin isoimpia luontokatoa aiheuttavia tekijöitä maailmassa. Pitääkö nyt siis pärjätä ilman kahvia ja suklaata?

Eihätä, ei ilmastoruoka ole kaikesta luopumista ja vegaaniksi ryhtymistä, vaan herkut korvataan yksinkertaisesti uusilla herkuilla ja suuripäästöisten raaka-aineiden määrää vähennetään! Se, että tietää murkinan hyväksi sekä omalle terveydelleen että myös maapallolle, tekee syömisestä entistä suuremman ilon.

Ostamalla kestävästi tuotettuja, sertifikaatein merkittyjä tuotteita, ja vaatimalla niitä kauppiailta ja ravintoloilta, saamme muutosta aikaan! Jos lempisuklaassasi ei ole merkkiä kestävästä tuotannosta, vaadi sellaista. Jos lähipitseriastasi ei saa lihatonta pitsaa, vaadi muutosta siihenkin. Jos ystäväsi vänkää sitkeästi päivittäisen liha-annoksensa puolesta, viepä hänet maistelemaan Ylläksen Eväskorin vegaanipitsaa täytteenään ”Kokin sävellys”!

Ruokailussa, kuten elämässä yleensä, kohtuus on viisautta – ei silloin tällöin lipsuminen sulata laskettelurinteitä.

Äkäslompololainen Keijo Taskinen on riistabiologi, joka kirjoittaa, valokuvaa ja pyrkii katselemaan maailmaa eläinten, toislaisten ystäviemme, silmin. Hetkiä Keijon matkassa -sarja ilmestyy kevään jokaisessa Kuukkelissa.

Kaikenkarvaiset ystäväni

Lapsuuteni lempikirjoja oli *Eläinten ihmeellinen maailma*, upea opus täynnä kiehtovia kertomuksia. Suosikkejani olivat tarinat verenhimoisista, pelottomista pedoista, kuten ahmasta ja päästäisestä.

Eläimiä kunnioitan, mutta en pelkää. Karvakansan arvostuksessa yksi opinahjoistani oli Korkeasaari, kesätyöpaikkani, ja sen asukkaat. Unelmahomma: tarjosin iltapalaa sorkka- ja kavioläimille. Sai nukkua pitkään. Itsenäinen työ ja taskussa eläintarhan yleisavain. Illan edetessä saari tyhjeni ihmisistä. Mutta ei hiljentynyt, päinvastoin – kesäillan hiipuessä jaoin saaren eläinorkesterin kanssa.

Tervetuloa mukaan muistojen työkirrokselle! Aloitetaan kaksikyttyräisistä kameleista. Kamelit ovat outoja otuksia – sorkkaeläimiä ilman sorkkia; märehivät, mutta eivät ole märehittäjiä.

Kunnia esitellä: Josefina, Tukholmasta tullut nuori neiti. Josefina on oma tarha, saavat naapuritarhan lajitoverit tuoksutella tulokasta omia aikojaan. Ei todellakaan kannata hosua treffit kanssa! Kun kamelilla menee herne nenään, on tosi kyseessä – kerran uroskameli nappasi isottelevaa kulaania, villiaasia, turvasta kiinni ja rouskaisi hengiltä.

Josefina on kuitenkin leppoisa leidi. Ollaan väleissä. Tai no, nyt ollaan jäähylly. Eilen oikaisiin tavalliseen tapaan tarhan poikki, Josefina rouskutteli tyytyväisenä porkkanoitaan. Tai niin luulin: Yhtäkkiä tuli stoppi. Joku kiskoi hupusta. Käännyin kantapäillä silmät salamoiden. Vastassa tyyni tuijotus. Ja märkä vastalause: Josefina räkäisi hehtolitran porkkanasylikisoppaa naamalleni.

Sellaista sattuu. Hipsin niska limassa takavasemmalle. Jatketaan. Kuunnelkaa! Seuraavaksi viedään kerppuja hullulle huilumiehelle! Tuossa on tenori-Hessu, vapiti. Iso sonni, puhalttaa turvan kautta kovaa ja korkealta, äänenkorkeus jopa 4 000 Hz. Pidetään sarvirako aitaan! Hessu keloï sarvensa ja muuttui yhdessä yössä kiimakuseskeleväksi, pätkähulluksi pösilöksi.

Mennään, taistelukoon tuulimyllyjään vastaan. Koukataan vasemmalle ja päästetään Matti ja Teppo iltapalalle. Show time – ojennatko harjan niin saan nostettua omenat korkeuksiin. Nyt avataan ulkotarhan luukku ja päästetään pojat iltapalalle!

Kodiakinkarhuköriläät säntäävät sisään, hoksaavat omenat ja nousevat kahdelle tassulle. Kolme metriä ja 800 kiloa. Huh! Pystyy nostettuja morris minejä. Lyöpä näiden karhujen kanssa painia, jää maailma taatusti unholaan.

Seuraavaksi viedään Reiskalle rehuja. Kiivetäänpä aidalle ihailemaan Euroopan suurinta maanisäkästä, toistatonnista visenttiä, euroopanbiisonia. Ja suremaan sen amerikanserkuja, joita Buffalo Bill kumppaneineen lahtasi. Kaikella sitä kuuluisaksi tulee! Oi aikoja, oi tapoja.

Viimeinen lautta on jo lähtenyt, joten avataan vielä ovi ja kurkistetaan kissalaakson kulisseyhin. Tuo komea kolli on amurinleopardi. Vau! Mikä katse, mikä letkeä liike! Kääntyy ja nostaa häntänsä. Jännittää lihaksensa. Mitä se nyt...

Kultainen suihku ryöpsähtää kasvoilleni. Haukon henkeäni. Haisen isosti isolta kissalta. Kolli kääntyy ja katsoo minua alta kulmien, viesti on selvä: ”Teikä on nyt meidän. Revi siitä mopo”.

No, harvaa on maailman uhanalaisin kissaeläin kussut linssiin! Siis hymyhuulin kotia kohti.

Kirjailija ja toimittaja Kari Kaulanen on syntynään Äkäslompolosta. Hänen käsialaansa ovat muun muassa Kuuramäki-trilogia ja Riemuliiterin historiikki. Kaulanen on myös yksi Kuukkelin aikaisemmista omistajista ja päätoimittajista. Mie ja matkailu -sarja ilmestyy jokaisessa kevään Kuukkelissa.

Pottuja ja romuja

Kevväästä 1975 eteenpäin metsoitima tietenkin Äkä-Hotellissa, Ylläs-Motellissa ja Oloksella. Niitten lisäksi meillä oli kuukausisopimuksia Kittilän ja Soankylän Kantakievarissa ja Luostola, ja tehimiä metsoitaki tansitalokeikkojaki. Kevätaikoina meillä kotona jatku tietenkin kotimajotustoiminta. Melkein joka viikko meillä asu joku linja-autoryhmä lauantaista lauantaihin niinkö jo eelisellä vuosikymmenellä. Melkein kaikissa ruissa, joita turistille tarjottiin, oli pottua. Ko net vielä usseimiten kuorithiin valhmiiksi, niin mieki jouvuvuun pottuteatterihin harva se päivä. Metsoituima isän kansa vastatus-

ten niin, että meän välissä oli iso saavi, jossa potut olit veessä. Sieltä metsoitte kaivoima potun kertaansa. Kuoritut potut panthiin tietenkin eri astihaan. Ko meillä ei ollu vielä tiskikonetta, kaikki häyty tiskata käsin. Minun tehtäväksi tuli kuivata ruokailuvälihneet, eli äitin sanassa romut. Soli aika suivasaa hommaa. Muistan kuinka kattelini ikkunasta aurinkoista kevätiltaa, kuuntelin Raimo Häyrisen jääkiekkoselostusta ja hinkkasini lusiikoita, veittiä ja kahvelia kuiviksi ja mielellään kiiltäviksi. Ja illaksi sitte hotellille tai Olokselle soittamaan. Äkä-Hotelli oli silloin paljon

pienempi ko nykyhään. Essiintymislava ja tansilaattia olit vastakaisela seinälä ko tänä päivänä. Ja tietekki net oli pienemät. Väkeä oli kuitenkin joka iltapaljo, suhteessa talon kokhoon varhmaan enämpi ko nykyhään. Muistan yhen pääsiäisen, ko metsoitima hotellissa. Ravintolasali oli täynä ko japanilainen metso, ja samanlaiselta ahthauvvelta näytti tansaaminenki. Kuumaa oli ko päiväntassaa jalla. Helputuksen huokaus pääsi aina ko tauko alko. Ja aivan kylmästi metsoyentimä tauvvot lähele puolta tuntia. Kukhaan ei tullu siitä huomauttamhaan, ei yleisöstä eikä henkilökunnasta. Tai si tansikansaki toivoa, ettei

aivan heti tarttis ängetä takasi tungoksheen. Tosin siinä pääsi takkuuvarmasti lähele tansikaveria. Ja muitaki. Markiisin taival jatku saman tyyppisennä syksyn 1975 ja kevvään 1976. Sitte meän häyty panna pillit pushiin, ko Kauno ja Jorma lähit armeijhaan. Ja samanlaisena se jatku soittamisen ulkopuolelaksi. Sesonkiaikoina häyty kuoria pottuja ja kuivata romuja. Joskus pääsi eli joutu rypythään karjalanpiirakoitaki. Mutta muina aikoina oli mukavampaa.